Innst. S. nr. 29

(1999-2000)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Thorbjørn Jagland og Grete Knudsen om at det ikke gis tilskudd til private skoler hvis den lokale offentlige skolen må legges ned eller forringes

Dokument nr. 8:65 (1998-1999)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at dersom opprettelse av private skoler fører til at det offentlige skoletilbudet legges ned eller får merkbart dårligere/forringet kvalitet, skal det ikke ytes statstilskudd til privatskolene."

Forslagsstillerne begrunner dette med at et økende antall privatskoler kan endre vårt desentraliserte skolemønster og dermed undergrave enhetsskolen. Det vises til eksempler på godkjenningspraksis og uheldige konsekvenser av denne. Hensynet til offentlige skoler må gå foran.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser til at privatskolene må tilfredsstille de minstekrav som følger av loven for å bli godkjent. Skolene må videre etter en samlet vurdering godkjennes som tilskuddsberettigede etter privatskoleloven § 25 nr. 3. Flertallet viser til at departementet i sin samlede vurdering blant annet kan legge vekt på hensynet til den lokale offentlige grunnskolen.

Flertallet fremhever foreldreretten som gjeldende prinsipp uavhengig av kommunestørrelsen og ønsker ikke at store deler av landet skal bli avskåret fra statsstøtte etter privatskoleloven. Flertallet ønsker fortsatt en godkjenningspraksis som ikke forskjellsbehandler by og land. Det må foreligge svært tungtveiende argumenter for å fravike dette overordnede prinsipp.

Flertallet vektlegger Norges menneskerettslige forpliktelser og støtter derfor opp under kriteriene etter privatskoleloven § 3 bokstav a og § 3 bokstav b, som ivaretar foreldrenes rett til å sikre sine barn en religiøs og/eller pedagogisk undervisning som er i samsvar med det de måtte ønske.

Flertallet har merket seg oppfatningen av at private skoler i seg selv ikke utgjør noen trussel mot den offentlige skolen. Nedleggelser av grendeskoler er en kommunal avgjørelse og har ulike årsaker og vurderinger knyttet til seg. Flertallet viser til statsrådens brev som presiserer at departementet foretar en samlet vurdering før godkjenning. Det er tilstrekkelig hjemmel til å fatte vedtak som på en balansert måte tar hensyn til alle forhold rundt opprettelse av en privat skole.

Flertallet viser til at hjemkommunene til elever i private skoler får et trekk i rammeoverføringene fra staten. Disse midlene blir imidlertid fordelt ut igjen til samtlige kommuner i samsvar med tallet på innbyggere i skolepliktig alder. Ordningen fungerer som en omfordeling fra kommuner som har mange elever i private skoler, til kommuner som har ingen eller få elever i private skoler.

Flertallet ser likevel at ordningen kan oppfattes som problematisk i forhold til forutsigbarhet for kommuneøkonomien. Flertallet er derfor tilfreds med at statsråden vil vurdere korreksjonsordningen med sikte på å skape større forutsigbarhet for kommunene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er bekymret for en utvikling hvor en stadig større andel av elevene går i private skoler, dette kan føre til at enhetsskolen undergraves. Disse medlemmer viser til sine tidligere merknader og forslag bl.a. i Innst. S. nr. 3 (1997-1998) og Budsjett-innst. S. nr. 12 (1998-1999).

Disse medlemmer er opptatt av at kommunestyret og lokale skolemyndigheter skal ha innflytelse på det totale skolemønsteret i nærmiljøet. Den kompetansen om lokale forhold som disse ofte besitter skal ikke overses i prosessen. Disse medlemmer mener det er uheldig hvis det opprettes private skoler som fortrenger det offentlige tilbudet på tvers av lokale råd. Disse medlemmer vil derfor be departementet legge sterkere vekt på råd fra kommunestyret når det skal avgjøres om nye private skoler skal få statsstøtte. Disse medlemmer mener det ikke skal godkjennes private skoler dersom dette går ut over den offentlige skolen og fremmer forslaget i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at dersom opprettelse av private skoler fører til at det offentlige skoletilbudet legges ned eller får merkbart dårligere/forringet kvalitet, skal det ikke ytes statstilskudd til privatskolene."

Disse medlemmer viser til brev fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 28. oktober 1999 hvor statsråden antyder at han vil vurdere korreksjonsendringer i overføringssystemet med sikte på større forutsigbarhet for kommunene. Disse medlemmer mener dette er helt avgjørende for å sikre at ikke elevene i den offentlige skolen skal bli skadelidende, og vil understreke at dette arbeidet må settes i gang så snart som mulig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til dokumentet hvor det tas til orde for å ta sterkere hensyn til lokale forhold før nye private skoler eventuelt godkjennes for statsstøtte. Dette forslaget ble møtt med velvilje fra flere sentrale politikere fra blant annet Senterpartiet. Etter disse medlemmers mening burde det være mulig å foreta visse justeringer i systemet for støtte til privatskoler for å sikre at det lokale selvstyret får større innflytelse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Dokument nr. 8:67 (1998-1999) som utdyper disse medlemmers syn på private skoler, og til Fremskrittspartiets merknader og forslag i forbindelse med behandlingen av dette dokument.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at dersom opprettelse av private skoler fører til at det offentlige skoletilbudet legges ned eller får merkbart dårligere/forringet kvalitet, skal det ikke ytes statstilskudd til privatskolene.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til det som står foran og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:65 (1998-1999) - Forslag fra stortingsrepresentantene Thorbjørn Jagland og Grete Knudsen om at det ikke gis tilskudd til private skoler hvis den lokale offentlige skolen må legges ned eller forringes – avvises.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 18. november 1999

Grete Knudsen	**Anne Brit Stråtveit**	**Rune E. Kristiansen**
leder	ordfører	sekretær